

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 2 5 2 5 3 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

≡ Izpitna pola 1 ≡

Komentar besedila

Četrtek, 28. avgust 2025 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Konceptna lista sta na perforiranih listih, ki ju kandidat pazljivo iztrga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 4 filozofska besedila, od katerih izberite eno in napišite komentar, ki naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

V preglednici z "x" zaznamujte, komentar katerega filozofskega besedila naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi komentar, ki ste ga pisali.

1.	2.	3.	4.

Pišite v izpitno polo z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pred komentar prepisite avtorja besedila in naslov dela, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutek komentarja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani.

Konceptni list

Empty rectangular box for writing.

Konceptni list

Empty rectangular box for writing.

1. Platon: Država

Prevod Jožeta Košarja

»Ali morajo morda obrtniki priskrbeti svojim otrokom boljši nazorni in izkustveni pouk kakor čuvarji svojim?«
»To bi bilo smešno.«
»Tudi se vsako bitje bojuje posebno hrabro, če so navzoči njegovi mladiči. Ali ne?«
»Seveda. Toda, Sokrat, pri tem obstaja velika nevarnost, da ob porazu, do katerega v vojni lahko pride, niso zapisani smrti samo bojavniki, temveč tudi njihovi otroci, kar državi onemogoča, da bi si kmalu spet opomogla.«
»V tem imaš prav,« sem odvrnil, »toda ali naj se po tvojem mnenju prihodnji vojščaki izogibajo sleherne nevarnosti?«
»Nikakor ne.«
»Toda če naj se že izpostavljajo nevarnostim, potem vsekakor takšnim, iz katerih se bodo vrnili – če jim bo sreča naklonjena – bolj izkušeni?«
»To je jasno.«
»Ali se ti zdi zdaj nepomembno in nevredno nevarnosti, če ljudje, ki naj bodo nekoč vojaki, spoznajo vojno?«
»Gotovo to mnogo pomeni.«
»Torej ostane pri tem, da otrokom omogočimo sodelovanje v vojni. Vendar je potrebno ukreniti vse potrebno za njihovo varnost. Potem je vse v redu, kajne?«
»Da.«
»Predvsem so njihovi očetje gotovo toliko izkušeni – kolikor so to ljudje sploh lahko –, da bodo mogli presoditi, ali je vojni pohod nevaren ali ne.«
»Tako bi človek mislil.«

(Vir: Platon: Država. Prevod Jože Košar. DZS, Ljubljana 1976, 5. knjiga, str. 157–158.)

NAVODILO ZA PISANJE KOMENTARJA

Dani odlomek obravnava vzgojo bodočih vojakov. Odlomka ne obnavljajte, temveč ga komentirajte v obliki RAZLAGALNEGA eseja, ki naj bo dolg vsaj 600 besed. V njem razložite tudi:

- Kako naj poteka vzgoja vojakinj in vojakov ter kako je v širšem smislu urejena ta skupnost?
- kateremu stanu je pri načrtovanju popolne polis namenjena najdaljša in najbolj premišljena vzgoja? Katere nauke vključuje?
- Kakšen pomen ima za državo spoznanje najvišjega nauka?

Pokažite, kakšna sta mesto in vloga danega odlomka v celoti dela, pri njegovi razlagi pa se smiselno oprite na vsebino celote dela.

Prevod Gorazda Kocijančiča

»Ali morajo morda rokodelci skrbneje vzgajati svoje otroke z izkušnjo in gledanjem kot čuvarji svoje?«
 »To bi bilo res smešno,« je odgovoril.
 »Poleg tega se vsako živo bitje posebej odlikuje v boju, če so navzoči njegovi potomci.«
 »Tako je. Toda, Sokrat, ni majhna nevarnost, da v primeru, da (čuvarjem) spodleti, kar se v vojni rado zgodi, ne povzročijo le svoje smrti, ampak tudi smrt svojih otrok, in s tem preostalemu polisu onemogočijo, da bi si opomogel.«
 »Res je, kar praviš,« sem odgovoril. »Toda kot prvo: ali misliš, da je treba stvari urediti tako, da (otroci) ne bodo nikoli izpostavljeni nevarnosti?«
 »Nikakor.«
 »Kaj pa potem? Če se že morajo izpostavljati nevarnosti, naj se izpostavljajo takšni, v kateri bodo postali boljši, če jim bo podvig uspel?«
 »Jasno.«
 »Se ti zdi nepomembno in nevredno nevarnosti, ali otroci, ki bodo nekoč vojaki, opazujejo vojno ali je ne opazujejo?«
 »Ne, z ozirom na to, kar govoriš, je to pomembno.«
 »Torej je treba izhajati od tega, da otroke naredimo za opazovalce vojne, vendar pa je poleg tega treba uporabiti vsa sredstva, da zagotovimo njihovo varnost – in tako bo vse lepo, mar ne?«
 »Da.«
 »Ali ne drži,« sem vprašal, »da njihovi očetje niso neuki – kolikor pač to lahko dosežejo ljudje –, ampak da znajo dobro presoditi, kateri vojni pohodi so nevarni in kateri ne?«
 »Verjetno,« je odvrnil.

(Vir: Platon: Država. Prevod Gorazd Kocijančič. Mohorjeva družba, Celje 2004, 5. knjiga, 467a–d.)

NAVODILO ZA PISANJE KOMENTARJA

Dani odlomek obravnava vzgojo otrok čuvarjev. Odlomka ne obnavljajte, temveč ga komentirajte v obliki RAZLAGALNEGA eseja, ki naj bo dolg vsaj 600 besed. V njem razložite tudi:

- Kako naj poteka vzgoja bodočih čuvarjev in čuvarjev ter kako je v širšem smislu urejena skupnost čuvarjev?
 - kateremu stanu je pri načrtovanju popolne polis namenjena najdaljša in najbolj premišljena vzgoja? Katere nauke vključuje?
 - Kakšen pomen ima za državo spoznanje najvišjega nauka?
- Pokažite, kakšna sta mesto in vloga danega odlomka v celoti dela, pri njegovi razlagi pa se smiselno oprite na vsebino celote dela.

2. Aristotel: Nikomahova etika

Srečnost torej ne obstoji v zabavi. Bilo bi nepojmljivo, ko bi bila zabava naš končni smoter, ko bi vse življenjske napore in tegobe prenašali samo zato, da bi se lahko zabavali. Vse izbiramo le kot nekakšno sredstvo za doseg nečesa drugega – vse razen srečnosti, ki je naš končni smoter. Prizadevati si in truditi se zaradi zabave – to bi bilo smešno, naravnost otročje.

(Vir: Aristotel: Nikomahova etika. Prevod Kajetan Gantar. Slovenska matica, Ljubljana 1994, X. knjiga, str. 314.)

NAVODILO ZA PISANJE KOMENTARJA

Odlomek govori o pomenu zabave v sklopu etike. Odlomka ne obnavljajte, temveč ga komentirajte v obliki RAZLAGALNEGA eseja, ki naj bo dolg vsaj 600 besed. Pri pisanju upoštevajte spodnja navodila oziroma vprašanja:

- Pojasnite, ali je lahko po Aristotelu zabava nekaj zaželenega.
- Kakšen je sicer pri Aristotelu odnos med ugodjem in srečnostjo?
- Kaj je za Aristotela človekov »končni smoter«?

Pokažite, kakšna sta mesto in vloga danega odlomka v celoti dela, pri njegovi razlagi pa se smiselno oprite na vsebino celote dela.

3. Descartes: Meditacije

Sicer pa, če že samo iz tega, da lahko dobim idejo kake stvari iz svoje zavesti, sledi, da k stvari v resnici spada vse, kar po mojem jasnem in razločnem spoznanju spada k njej – mar ni iz tega mogoče tudi dobiti dokaza za bivanje božje? Brez dvoma nahajam idejo Boga, to je nadvse popolnega bitja, v sebi nič manj kakor idejo katere koli oblike ali števila: prav tako jasno in razločno umem, da k njegovi naravi spada tudi to, da zmeraj biva, kakor umem, da spada to, kar dokazujem o kaki obliki ali številu, nujno k naravi te oblike ali števila.

(Vir: Descartes, R.: Meditacije. Prevod Primož Simoniti. Slovenska matica, Ljubljana 1988, 5. meditacija, str. 95.)

NAVODILO ZA PISANJE KOMENTARJA

Navedeni odlomek je iz pete meditacije, v kateri se Descartes ukvarja z vprašanjem spoznanja božjega bivanja. Odlomka ne obnavljajte, temveč ga komentirajte v obliki RAZLAGALNEGA eseja, ki naj bo dolg vsaj 600 besed. V njem odgovorite tudi na naslednja podvprašanja:

- Kako Descartes primerja spoznanje bistva Boga in spoznanje bistva matematičnih idej?
- Kako Descartes v peti meditaciji dokaže obstoj Boga?
- Kakšno vlogo igra spoznanje Boga v Descartesovih Meditacijah?

Pokažite, kakšna sta mesto in vloga danega odlomka v celoti dela, pri njegovi razlagi pa se smiselno oprite na vsebino celote dela.

